

ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΡΥΘΜΙΣΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΜΕ ΤΙΤΛΟ

«Επικαιροποίηση της ορολογίας του Αστικού Κώδικα, του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, του Ποινικού Κώδικα, του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, του Κώδικα Συμβολαιογράφων και του ν. 4478/2017, για την εναρμόνισή της με τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία που κυρώθηκε με τον ν. 4074/2012 και λοιπές διατάξεις για τη διευκόλυνση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη των ατόμων με αναπηρία»

Επισπεύδον Υπουργείο: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Στοιχεία επικοινωνίας: 1) Αθανάσιος Παναγιώτου, Διευθυντής Ιδιαίτερου Γραφείου
Υφυπουργού Δικαιοσύνης, E-mail: apanagiotou@justice.gr τηλ: 2131307099

2) Κωνσταντίνος Τσιώλης, Συνεργάτης Υφυπουργού Δικαιοσύνης, Email: kst.tsiolis@gmail.com,
τηλ: 2131307408

Επιλέξατε από τον παρακάτω κατάλογο τον τομέα ή τους τομείς νομοθέτησης στους οποίους αφορούν οι βασικές διατάξεις της αξιολογούμενης ρύθμισης:

ΤΟΜΕΙΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΣΗΣ

	(X)
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ¹	
ΕΘΝΙΚΗ ΑΜΥΝΑ – ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ²	
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ / ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ / ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ³	
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ⁴	
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ – ΔΗΜΟΣΙΑ ΤΑΞΗ – ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ⁵	X
ΑΝΑΠΤΥΞΗ – ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ⁶	

¹ Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων και Υπουργείου Πολιτισμού & Αθλητισμού.

² Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και Υπουργείου Εξωτερικών.

³ Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Οικονομικών.

⁴ Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Υπουργείου Υγείας.

⁵ Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Εσωτερικών, Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και Υπουργείου Δικαιοσύνης.

⁶ Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Ανάπτυξης & Επενδύσεων, Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας, Υπουργείου Υποδομών & Μεταφορών, Υπουργείου Ναυτιλίας & Νησιωτικής Πολιτικής, Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και Υπουργείου Τουρισμού.

A. Αιτιολογική έκθεση

Η «ταυτότητα» της αξιολογούμενης ρύθμισης	
1.	<p>Ποιο ζήτημα αντιμετωπίζει η αξιολογούμενη ρύθμιση;</p> <p>ΜΕΡΟΣ Α΄: Σκοπείται η επικαιροποίηση της ορολογίας των βασικών κωδικών της ελληνικής νομοθεσίας, και συγκεκριμένα, η αναδιατύπωση όρων και η αντικατάσταση στερεοτυπικών και υποτιμητικών εκφράσεων σε άρθρα του Αστικού Κώδικα [π.δ. 456/1984, (Α΄ 164)], του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας [π.δ. 503/1985, (Α΄ 182)], του Ποινικού Κώδικα [ν. 4619/2019, (Α΄ 95)], του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας [ν. 4620/2019, (Α΄ 122)], του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας [ν. 2719/1999, (Α΄ 97)], του Κώδικα Συμβολαιογράφων [ν. 2830/2000, (Α΄ 96)] και του ν. 4478/2017 (Α΄ 91), που εμπεριέχουν αναχρονιστικούς όρους για τα άτομα με αναπηρία που δεν συνάδουν με τη δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας, σύμφωνα με τις Οδηγίες για τη συμπεριληπτική γλώσσα στο πλαίσιο της Στρατηγικής των Ηνωμένων Εθνών για τη συμπερίληψη των ατόμων με αναπηρία. (βλ. United Nations (2019) Disability-inclusive language guidelines. (https://www.ungeneva.org/sites/default/files/2021-01/Disability-Inclusive-Language-Guidelines.pdf)).</p> <p>Μία από τις Τελικές Παρατηρήσεις και Συστάσεις της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία της 29^{ης} Οκτωβρίου 2019, όπως προέκυψε ύστερα από τον εποικοδομητικό διάλογο με την αντιπροσωπεία του ελληνικού κράτους, αφορούσε στη γλώσσα που χρησιμοποιείται στην ελληνική νομοθεσία για τα άτομα με αναπηρία. Ειδικότερα, στην παρατήρηση 5 η Επιτροπή επισημαίνει πως το υπάρχον νομοθετικό πλαίσιο εξακολουθεί να περιλαμβάνει στοιχεία που συνδέονται με το ιατρικό μοντέλο της αναπηρίας και περιέχει υποτιμητικές εκφράσεις σε σχέση με τα άτομα με αναπηρία, ενώ στη σύσταση 6c η Επιτροπή συστήνει στην Ελλάδα, σε στενή διαβούλευση και με την ενεργό συμμετοχή των οργανώσεων των ατόμων με αναπηρία, να εξαλείψει από τη νομοθεσία της τις υποτιμητικές εκφράσεις σε σχέση με τα άτομα με αναπηρία.</p> <p>Ως εκ τούτου, οι προτεινόμενες τροποποιήσεις του Μέρους Α΄, δεν αποσκοπούν στη μεταβολή του πεδίου εφαρμογής των διατάξεων τις οποίες αφορούν, ούτε στην αλλοίωση της ερμηνείας τους, αλλά στον εξορθολογισμό ορολογιών, οι οποίες αναπαράγουν στερεοτυπικές εκφράσεις και έρχονται σε σύγκρουση με τις κοινά αποδεκτές και παγκοσμίως αναγνωρισμένες έννοιες για τα άτομα με αναπηρία.</p> <p>ΜΕΡΟΣ Β΄: Επιδιώκεται η βελτίωση της προσβασιμότητας στα δικαστικά κτίρια της χώρας για τα άτομα με αναπηρία, με την προσθήκη ειδικής πρόβλεψης στον Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών [ν. 4938/2022, (Α΄ 109)], για τον ορισμό δικαστικού υπαλλήλου στα δικαστήρια και τις δικαστικές υπηρεσίες της χώρας αρμοδίου για ζητήματα πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία. Στις Τελικές Παρατηρήσεις και Συστάσεις της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία συστήνεται στην Ελλάδα να διασφαλίσει την αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη χωρίς καμία διάκριση. (βλ. παρατήρηση</p>

	<p>19 - σύσταση 20, https://www.ohchr.org/en/documents/concluding-observations/crpd-cgrcco1-concluding-observations-initial-report-greece-advance).</p> <p>Στο πλαίσιο αυτό, συγκροτήθηκε στο Υπουργείο Δικαιοσύνης σχετική ομάδα εργασίας, στην οποία συμμετείχε και εκπρόσωπος της ΕΣΑμεΑ, και η οποία είχε ως κύριο έργο της την εξέταση του θεσμικού πλαισίου προσβασιμότητας στα δικαστικά κτίρια της χώρας με σκοπό την εξασφάλιση της καθολικής προσβασιμότητας σε αυτά από τους πολίτες.</p> <p>ΜΕΡΟΣ Γ': Ρυθμίζεται η απευθείας συμπερίληψη των πολιτών με αναπηρία στους δικαιούχους της παροχής νομικής βοήθειας, χωρίς εισοδηματικά κριτήρια, με στόχο την άμεση και αποτελεσματική πρόσβασή τους στη δικαιοσύνη.</p> <p>ΜΕΡΟΣ Δ': Προβλέπεται η έναρξη ισχύος των αξιολογούμενων ρυθμίσεων.</p>
2.	<p>Γιατί αποτελεί πρόβλημα;</p>
	<p>ΜΕΡΟΣ Α': Το προτεινόμενο σχέδιο νόμου ανταποκρίνεται στις Τελικές Παρατηρήσεις και Συστάσεις της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών και συγκεκριμένα, τόσο στην παρατήρηση 5, στην οποία επισημαίνεται πως το ισχύον ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο εξακολουθεί να περιλαμβάνει στοιχεία που συνδέονται με το ιατρικό μοντέλο της αναπηρίας και περιέχει υποτιμητικές εκφράσεις σε σχέση με τα άτομα με αναπηρία, όσο και στη σύσταση 6c, σύμφωνα με την οποία συστήνεται στην Ελλάδα να εξαλείψει από τη νομοθεσία της τις υποτιμητικές εκφράσεις σε σχέση με τα άτομα με αναπηρία. Παράλληλα, το ζήτημα της αναγκαιότητας της εξάλειψης των στερεοτυπικών εκφράσεων έχει αναδειχθεί και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς έχουν εκδοθεί ειδικές Οδηγίες για τη χρήση της γλώσσας και τη συμπεριληπτική επικοινωνία τόσο από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.</p> <p>ΜΕΡΟΣ Β': Στο πλαίσιο του άρθρου 9 της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, προβλέπεται η υποχρέωση των κρατών-μερών να εξασφαλίζουν την άμεση πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία σε όλες τις κτιριακές εγκαταστάσεις που είναι ανοιχτές στο κοινό, και ταυτόχρονα η λήψη εκτάκτων μέτρων για την εξάλειψη οποιουδήποτε εμποδίου και φραγμού πλήττει την προσβασιμότητα. Παράλληλα, το άρθρο 13 της Σύμβασης ορίζει την υποχρέωση για λήψη μέτρων από τα κράτη-μέρη με στόχο τη διασφάλιση της αποτελεσματικής πρόσβασης στη δικαιοσύνη των ατόμων με αναπηρία, σε ίση βάση με τους άλλους. Το προτεινόμενο σχέδιο νόμου επιχειρεί να βελτιώσει τις συνθήκες προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία σε όλα τα δικαστικά μέγαρα της χώρας, τροποποιώντας τον Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών (ν. 4938/2022, Α' 109). Συγκεκριμένα, σε αντιστοιχία με τον ν. 4488/2017 (Α' 137), ο οποίος στο άρθρο 71 προβλέπει τον ορισμό Επιμέρους Σημείων Αναφοράς για την παρακολούθηση εφαρμογής της Σύμβασης του ΟΗΕ, προτείνεται να οριστεί σε κάθε δικαστήριο ή εισαγγελία της χώρας υπεύθυνος για ζητήματα πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία, ενημέρωσής τους, και διευκόλυνσης της εξυπηρέτησής τους, με σκοπό τη διασφάλιση του σεβασμού των δικαιωμάτων τους.</p>

ΜΕΡΟΣ Γ': Με την παρ. 1 του άρθρου 20 του Συντάγματος κατοχυρώνεται το δικαίωμα κάθε προσώπου σε δικαστική ακρόαση και προστασία των δικαιωμάτων και των έννομων συμφερόντων του. Επίσης, στο άρθρο 21 του Συντάγματος κατοχυρώνεται η προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία και συγκεκριμένα το δικαίωμά τους να απολαμβάνουν μέτρα που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας. Παράλληλα, κατά την παρ. 1 του άρθρου 25 του Συντάγματος η αρχή του κοινωνικού κράτους τελεί υπό την εγγύηση του κράτους και όλα τα κρατικά όργανα οφείλουν να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη και αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Η αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματος της δικαστικής ακρόασης και προστασίας εξακολουθεί να εξαρτάται από τους οικονομικούς πόρους του ενδιαφερόμενου προσώπου. Η εξάρτηση όμως της πρόσβασης στη δικαιοσύνη από την οικονομική κατάσταση μπορεί να οδηγήσει σε πλημμελή άσκηση ή και αδυναμία ασκήσεως του συνταγματικού δικαιώματος, προς βλάβη των δικαιωμάτων των αδύναμων προσώπων. Για τον λόγο αυτό και με δεδομένες τις αντικειμενικά αυξημένες οικονομικές ανάγκες και δαπάνες των ατόμων με αναπηρία επιτάσσεται η επέκταση της νομικής βοήθειας χωρίς εισοδηματικά κριτήρια ένταξης σε άτομα με αναπηρία για την πραγμάτωση συνταγματικών επιταγών και την εκπλήρωση των διεθνών υποχρεώσεών μας. Παράλληλα, κατά το άρθρο 13 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, τα συμβαλλόμενα κράτη οφείλουν να διασφαλίζουν στα άτομα με αναπηρία αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη, σε ίση βάση με τους άλλους, συμπεριλαμβανόμενης και της παροχής διευκολύνσεων, προκειμένου να διευκολυνθεί ο αποτελεσματικός ρόλος τους ως άμεσων και έμμεσων συμμετεχόντων και ως μαρτύρων, σε όλες τις νομικές διαδικασίες, συμπεριλαμβανόμενων και των ανακριτικών και λοιπών προκαταρκτικών σταδίων. Τέλος, στις Τελικές Παρατηρήσεις και Συστάσεις της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία συστήνεται στην Ελλάδα να διασφαλίσει την αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη χωρίς καμία διάκριση και να εξασφαλίσει πρόσβαση σε νομικές υπηρεσίες και νομική βοήθεια σε όλους τους πολίτες (βλ. παρατήρηση 19 - σύσταση 20).

3.

Ποιους φορείς ή πληθυσμιακές ομάδες αφορά;

Το προτεινόμενο σχέδιο νόμου απευθύνεται στο σύνολο του πληθυσμού, καθώς προάγει κουλτούρα ισότητας και σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και προωθεί τη δικαιοματική προσέγγιση της αναπηρίας στην κοινωνία.

Απώτερος στόχος είναι η ευαισθητοποίηση της κοινωνίας, αλλά και των δημοσίων φορέων και αρχών της χώρας, σχετικά με τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και η υιοθέτηση της συμπεριληπτικής γλώσσας, δηλαδή ενός τρόπου έκφρασης που να μην στιγματίζει συγκεκριμένα ανθρώπινα χαρακτηριστικά με βάση στερεότυπα, αλλά να τα αντιμετωπίζει ως στοιχεία της ανθρώπινης ποικιλομορφίας που γίνονται σεβαστά.

Η αναγκαιότητα της αξιολογούμενης ρύθμισης							
4.	<p>Το εν λόγω ζήτημα έχει αντιμετωπιστεί με νομοθετική ρύθμιση στο παρελθόν; ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☒</p> <p>Εάν ΝΑΙ, ποιο είναι το ισχύον νομικό πλαίσιο που ρυθμίζει το ζήτημα;</p>						
5.	<p>Γιατί δεν είναι δυνατό να αντιμετωπιστεί στο πλαίσιο της υφιστάμενης νομοθεσίας</p> <table border="1"> <tbody> <tr> <td>i) με αλλαγή προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης ή άλλης κανονιστικής πράξης;</td> <td>Απαιτείται ψήφιση τυπικού νόμου. Το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο δεν παρέχει εξουσιοδοτική διάταξη για την έκδοση προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης ή άλλης κανονιστικής πράξης με αντικείμενο που εμπίπτει στα ρυθμιζόμενα με τις προτεινόμενες διατάξεις.</td> </tr> <tr> <td>ii) με αλλαγή διοικητικής πρακτικής συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας νέας ερμηνευτικής προσέγγισης της υφιστάμενης νομοθεσίας;</td> <td>Οι στόχοι που επιδιώκονται με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν με αλλαγή διοικητικής πρακτικής, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας νέας ερμηνευτικής προσέγγισης της υφιστάμενης νομοθεσίας.</td> </tr> <tr> <td>iii) με διάθεση περισσότερων ανθρώπινων και υλικών πόρων;</td> <td>Οι στόχοι που επιδιώκονται με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν με διάθεση περισσότερων ανθρώπινων και υλικών πόρων.</td> </tr> </tbody> </table>	i) με αλλαγή προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης ή άλλης κανονιστικής πράξης;	Απαιτείται ψήφιση τυπικού νόμου. Το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο δεν παρέχει εξουσιοδοτική διάταξη για την έκδοση προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης ή άλλης κανονιστικής πράξης με αντικείμενο που εμπίπτει στα ρυθμιζόμενα με τις προτεινόμενες διατάξεις.	ii) με αλλαγή διοικητικής πρακτικής συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας νέας ερμηνευτικής προσέγγισης της υφιστάμενης νομοθεσίας;	Οι στόχοι που επιδιώκονται με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν με αλλαγή διοικητικής πρακτικής, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας νέας ερμηνευτικής προσέγγισης της υφιστάμενης νομοθεσίας.	iii) με διάθεση περισσότερων ανθρώπινων και υλικών πόρων;	Οι στόχοι που επιδιώκονται με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν με διάθεση περισσότερων ανθρώπινων και υλικών πόρων.
i) με αλλαγή προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης ή άλλης κανονιστικής πράξης;	Απαιτείται ψήφιση τυπικού νόμου. Το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο δεν παρέχει εξουσιοδοτική διάταξη για την έκδοση προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης ή άλλης κανονιστικής πράξης με αντικείμενο που εμπίπτει στα ρυθμιζόμενα με τις προτεινόμενες διατάξεις.						
ii) με αλλαγή διοικητικής πρακτικής συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας νέας ερμηνευτικής προσέγγισης της υφιστάμενης νομοθεσίας;	Οι στόχοι που επιδιώκονται με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν με αλλαγή διοικητικής πρακτικής, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας νέας ερμηνευτικής προσέγγισης της υφιστάμενης νομοθεσίας.						
iii) με διάθεση περισσότερων ανθρώπινων και υλικών πόρων;	Οι στόχοι που επιδιώκονται με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν με διάθεση περισσότερων ανθρώπινων και υλικών πόρων.						

Συναφείς πρακτικές			
6.	<p>Έχετε λάβει υπόψη συναφείς πρακτικές; ΝΑΙ ☒ ΟΧΙ ☐</p> <p>Εάν ΝΑΙ, αναφέρατε συγκεκριμένα:</p> <table border="1"> <tbody> <tr> <td>i) σε άλλη/ες χώρα/ες της Ε.Ε. ή του ΟΟΣΑ:</td> <td>Έχουν ληφθεί υπόψη πρακτικές που ακολουθούνται σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Ενδεικτικά, εξετάστηκαν ορισμοί σχετικά με την ορολογία που πρέπει να χρησιμοποιείται όταν γίνεται αναφορά σε άτομα με</td> </tr> </tbody> </table>	i) σε άλλη/ες χώρα/ες της Ε.Ε. ή του ΟΟΣΑ:	Έχουν ληφθεί υπόψη πρακτικές που ακολουθούνται σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Ενδεικτικά, εξετάστηκαν ορισμοί σχετικά με την ορολογία που πρέπει να χρησιμοποιείται όταν γίνεται αναφορά σε άτομα με
i) σε άλλη/ες χώρα/ες της Ε.Ε. ή του ΟΟΣΑ:	Έχουν ληφθεί υπόψη πρακτικές που ακολουθούνται σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Ενδεικτικά, εξετάστηκαν ορισμοί σχετικά με την ορολογία που πρέπει να χρησιμοποιείται όταν γίνεται αναφορά σε άτομα με		

	<p>αναπηρία, που εξέδωσε ο οργανισμός «British Deaf Association». Πρόκειται για έναν από τους μεγαλύτερους οργανισμούς ατόμων με αναπηρία του Ηνωμένου Βασιλείου με επικεφαλής άτομα από την κοινότητα κωφών. (βλ. Factsheet – Definitions. British Deaf Association.), (https://www.derbyshire.gov.uk/site-elements/documents/pdf/social-health/adult-care-and-wellbeing/disability-support/hearing-impaired/british-deaf-association-definitions-of-hearing-impairments.pdf)</p>
<p>ii) σε όργανα της Ε.Ε.:</p>	<p>Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει εκδώσει οδηγό με κατευθύνσεις σχετικά με τη χρήση της γλώσσας και των οπτικών μέσων στις επικοινωνίες που αφορούν σε εσωτερικά σημειώματα, προκηρύξεις θέσεων, δημοσιεύσεις, άρθρα και εικόνες, καθημερινή γλώσσα, μέσα κοινωνικής δικτύωσης και δικτυακούς τόπους, εκπαιδευτικά σεμινάρια, καθώς επίσης και παρουσιάσεις και αφίσες. Οι συστάσεις που αφορούν στη «διοικητική γλώσσα» αποσκοπούν στην καλλιέργεια και επικράτηση μιας γλώσσας χωρίς προκαταλήψεις, η οποία αποφεύγει τα στερεότυπα και τις αναφορές σε άσχετες λεπτομέρειες, αναγνωρίζοντας τις θετικές ιδιότητες όλων. Οι κατευθυντήριες γραμμές που αναφέρονται στα άτομα με αναπηρία επισημαίνουν τα εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • χρήση γλώσσας που αναφέρεται στο άτομο, • έμφαση στην ατομικότητα και τις ικανότητες και όχι στην αναπηρία, • αποφυγή εκφράσεων όπως «πάσχει από» και παθητικές λέξεις όπως «θύμα», • αποφυγή εκφράσεων που ορίζουν την αναπηρία ως περιορισμό, • μη χρήση συλλογικών ουσιαστικών όπως «οι κωφοί», • υπόμνηση ότι η μεγαλύτερη πλειοψηφία των αναπηριών είναι αόρατες. <p>(Inclusive Communication in the GSC.2018. Council of the European Union. Βλ. https://www.consilium.europa.eu/media/35446/en_brochure-inclusive-communication-in-the-gsc.pdf).</p> <p>Επιπλέον, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει εκδώσει ειδικό οδηγό για τη χρήση της γλώσσας. Οι Οδηγίες που αφορούν στα άτομα με αναπηρία είναι οι ακόλουθες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • επιλογή γλώσσας που εστιάζει στο άτομο, • εστίαση στην ατομικότητα και στις ικανότητες του ατόμου, • αποφυγή εκφράσεων όπως «υποφέρει από» ή «είναι θύμα», • αποφυγή όρων που ορίζουν την αναπηρία ως περιορισμό, • μη χρήση συλλογικών όρων και

	<ul style="list-style-type: none"> • υπόμνηση ότι η μεγάλη πλειοψηφία αναπηριών είναι αόρατες. (https://www.europarl.europa.eu/contracts-and-grants/files/grants/media-and-events/en-annex-9-inclusive-communication-guidelines-of-the-european-parliament.pdf)
iii) σε διεθνείς οργανισμούς:	<p>Η Διεθνής Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία του ΟΗΕ αποτελεί το πρώτο νομικά δεσμευτικό διεθνές κείμενο για τα ανθρώπινα δικαιώματα και κυρώθηκε με τον ν. 4074/2012 (Α' 88). Η βασική αρχή που εισάγεται είναι ότι η γλώσσα που πρέπει να χρησιμοποιείται για τα άτομα με αναπηρία είναι μια γλώσσα συμπεριληπτική (inclusive language) που θα δίνει έμφαση πρώτα στο άτομο και όχι στην αναπηρία του, παραμερίζοντας ξεπερασμένες και υποτιμητικές για τα άτομα με αναπηρία έννοιες, προερχόμενες αφενός από την ιατρική προσέγγιση για την αναπηρία και αφετέρου από στερεότυπα και προκαταλήψεις για τα άτομα με αναπηρία.</p> <p>Ειδικότερα στα άρθρα 4, 8, 9, 12, 13 της Σύμβασης του ΟΗΕ προβλέπεται ενδεικτικά η υποχρέωση των κρατών-μελών:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. να διασφαλίζουν και να προάγουν την πλήρη υλοποίηση όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών για όλα τα άτομα με αναπηρία, χωρίς διακρίσεις οποιουδήποτε είδους βάσει της αναπηρίας, 2. να λάβουν όλα τα κατάλληλα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων και των νομοθετικών, προκειμένου να τροποποιήσουν ή να καταργήσουν τους ισχύοντες νόμους, τους κανονισμούς, τα έθιμα και τις πρακτικές που συνιστούν διακρίσεις κατά των ατόμων με αναπηρία, 3. να αυξήσουν την ευαισθητοποίηση σε όλη την κοινωνία, και στο οικογενειακό επίπεδο, σχετικά με τα άτομα με αναπηρία και να ενθαρρύνουν τον σεβασμό των δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας των ατόμων με αναπηρία, 4. να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα, προκειμένου να παρέχουν πρόσβαση στα άτομα με αναπηρία, σε σχέση με την υποστήριξη που μπορεί να χρειάζονται κατά την άσκηση της ικανότητάς τους για δικαιοπραξία, 5. να διασφαλίζουν στα άτομα με αναπηρία αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη, σε ίση βάση με τους άλλους. <p>Επιπρόσθετα, το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών στη Γενεύη εκπόνησε τον Ιανουάριο του 2021 οδηγίες για τη συμπεριληπτική γλώσσα στο πλαίσιο της Στρατηγικής των Ηνωμένων Εθνών για τη συμπερίληψη των ατόμων με αναπηρία του 2019 (Disability Inclusion Strategy). Η Στρατηγική περιλαμβάνει ειδικό δείκτη, τον δείκτη 15, σχετικά με την</p>

	<p>επικοινωνία, που απαιτεί οι εσωτερικές και εξωτερικές επικοινωνίες να γίνονται με τρόπο που σέβεται τα άτομα με αναπηρία.</p> <p>Σύμφωνα με τις εν λόγω Οδηγίες Συμπεριληπτικής Γλώσσας για την Αναπηρία (Disability-inclusive language guidelines), η γλώσσα που οφείλουμε να χρησιμοποιούμε όταν αναφερόμαστε στα άτομα με αναπηρία πρέπει να βασίζεται στις ακόλουθες πέντε αρχές:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. έμφαση στο άτομο και όχι στην αναπηρία, 2. αποφυγή χρήσης «ετικετών» και στερεοτύπων, 3. μη χρήση συγκαταβατικών ευφημισμών, 4. η αναπηρία δεν είναι ασθένεια ή πρόβλημα, 5. χρήση ορθής γλώσσας όχι μόνο στον γραπτό λόγο αλλά και στον προφορικό και ανεπίσημο λόγο. <p>(United Nations (2019). Disability-inclusive language guidelines. https://www.ungeneva.org/sites/default/files/2021-01/Disability-Inclusive-Language-Guidelines.pdf)</p>
--	--

Στόχοι αξιολογούμενης ρύθμισης	
7.	<p>Σημειώστε ποιοι από τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών επιδιώκονται με την αξιολογούμενη ρύθμιση</p> <div style="display: flex; flex-wrap: wrap; justify-content: space-around; align-items: flex-start;"> <div style="text-align: center;">☐ </div> <div style="text-align: center;">☐ </div> <div style="text-align: center;">☐ </div> <div style="text-align: center;">☐ </div> <div style="text-align: center;">☐ </div> <div style="text-align: center;">☐ </div> <div style="text-align: center;">☐ </div> <div style="text-align: center;">☐ </div> <div style="text-align: center;">☒ </div> <div style="text-align: center;">☐ </div> <div style="text-align: center;">☐ </div> <div style="text-align: center;">☐ </div> <div style="text-align: center;">☐ </div> <div style="text-align: center;">☐ </div> <div style="text-align: center;">☐ </div> <div style="text-align: center;">☒ </div> <div style="text-align: center;">☒ </div> </div>
8.	<p>Ποιοι είναι οι στόχοι της αξιολογούμενης ρύθμισης;</p>
	<p>i) βραχυπρόθεσμοι: ΜΕΡΟΣ Α΄:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Η επικαιροποίηση της ορολογίας των Κωδίκων των βασικών νομοθετημάτων της Ελλάδας, και συγκεκριμένα, η

	<p>αναδιατύπωση όρων και η αντικατάσταση υποτιμητικών και στερεοτυπικών εκφράσεων για τα άτομα με αναπηρία, σε άρθρα του Αστικού Κώδικα, του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, του Ποινικού Κώδικα, του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, του Κώδικα Συμβολαιογράφων, και του ν. 4478/2017.</p> <p>ΜΕΡΟΣ Β΄:</p> <p>- Η βελτίωση της προσβασιμότητας στα δικαστικά μέγαρα της χώρας για τα άτομα με αναπηρία, με την ενσωμάτωση σχετικής πρόβλεψης στον Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών.</p> <p>ΜΕΡΟΣ Γ΄:</p> <p>- Η συμπερίληψη των πολιτών με αναπηρία στον κατάλογο δικαιούχων νομικής βοήθειας και η εύκολη και αποτελεσματική προστασία των δικαιωμάτων τους στο δικαιοσύνη της χώρας.</p>
ii) μακροπρόθεσμοι:	<p>Το προτεινόμενο σχέδιο νόμου ανταποκρίνεται στις επιταγές των άρθρων 4, 8, 9, 12, 13 της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, προάγοντας τη δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας. Ανταποκρίνεται επίσης στις Τελικές Παρατηρήσεις και Συστάσεις της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, οι οποίες αφορούν στη γλώσσα που χρησιμοποιείται στην ελληνική νομοθεσία για τα άτομα με αναπηρία, και ειδικότερα στην αναχρονιστική ορολογία που χρησιμοποιείται για τα άτομα με αναπηρία και στην ανάγκη εξάλειψής της από την ελληνική νομοθεσία.</p> <p>Επιπρόσθετα, στοχεύει στην ενίσχυση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία προς την κατεύθυνση της διασφάλισης της αποτελεσματικής πρόσβασής τους στη δικαιοσύνη (άρθρο 13 της Σύμβασης του ΟΗΕ).</p>

Κατ' άρθρο ανάλυση αξιολογούμενης ρύθμισης	
14.	Σύνοψη στόχων κάθε άρθρου
Άρθρο	Στόχος
Άρθρο 1	Ο όρος «κωφάλαλος» είναι αναχρονιστικός και η χρήση του κρίνεται ότι αποτελεί προσβολή για την κοινότητα των κωφών και βαρηκόων. Για τον λόγο αυτό προτείνεται η αντικατάστασή του από ορολογία που ακολουθεί τη δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας και ανταποκρίνεται στις επιταγές της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, στις Τελικές Παρατηρήσεις και Συστάσεις της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, καθώς και σε άλλα σχετικά διεθνή και ευρωπαϊκά κείμενα, όπως τις Οδηγίες για συμπεριληπτική γλώσσα που έχουν εκδοθεί από το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών στη Γενεύη στο πλαίσιο της Στρατηγικής των Ηνωμένων Εθνών για τη συμπεριληψη των ατόμων με αναπηρία (Disability Inclusion Strategy) και τις Ειδικές Οδηγίες για τη χρήση της γλώσσας και τη συμπεριληπτική επικοινωνία από όργανα της Ε.Ε..
Άρθρο 2	Αντικαθίσταται η λέξη «κωφάλαλους» από τις λέξεις «μη ομιλούντες κωφούς», ακολουθώντας τα πρότυπα της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με αναπηρία, τις Τελικές Παρατηρήσεις και Συστάσεις της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, καθώς και άλλα σχετικά διεθνή και ευρωπαϊκά κείμενα.
Άρθρο 3	Εκφράσεις όπως «του πάσχοντος» και «πάσχει από» προέρχονται από το ιατρικό μοντέλο και δεν συνάδουν με τη δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας. Κρίνεται προτιμότερο να αντικατασταθούν από ορολογία που δίνει έμφαση στο ίδιο το άτομο και όχι στην αναπηρία. Για τον λόγο αυτό προτείνεται η αντικατάστασή τους με ορολογία που ακολουθεί τη δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας και ανταποκρίνεται στις επιταγές της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με αναπηρία, στις Τελικές Παρατηρήσεις και Συστάσεις της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, καθώς και σε άλλα σχετικά διεθνή και ευρωπαϊκά κείμενα.
Άρθρο 4	Ο όρος «κουφός» είναι υποτιμητικός όρος που βασίζεται σε αναχρονιστικές αντιλήψεις για τους κωφούς ή βαρηκόους. Συντηρεί στερεότυπα και προκαταλήψεις για τα άτομα με αναπηρία. Για τον λόγο αυτό προτείνεται η αντικατάστασή του από τη λέξη «κωφός».
Άρθρο 5	Σε εναρμόνιση με την τροποποίηση του άρθρου 1735 ΑΚ, που εισάγεται με το άρθρο 4 της προτεινόμενης ρύθμισης, η λέξη «κουφός» αντικαθίσταται από τη λέξη «κωφός».
Άρθρο 6	Οι λέξεις «άλαλος» και «κωφάλαλος» προωθούν στερεότυπα που προσβάλλουν τα άτομα με αναπηρία. Για τον λόγο αυτό, η λέξη

	<p>«άλαλος» αντικαθίσταται από τις λέξεις «πρόσωπο με σοβαρή αναπηρία λόγου», που αναφέρεται στα άτομα που χρησιμοποιούν εναλλακτική μέθοδο επικοινωνίας και πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στις ευνοϊκές διατάξεις των βασικών κωδίκων της ελληνικής νομοθεσίας που περιλαμβάνουν ειδικές ρυθμίσεις για τα άτομα με αναπηρία. Επιπλέον, η λέξη «κωφάλαλος» αντικαθίσταται από τις λέξεις «μη ομιλών κωφός».</p>
Άρθρο 7	<p>Οι λέξεις «κουφός, άλαλος, κωφάλαλος» προωθούν στερεότυπα που προσβάλλουν τα άτομα με αναπηρία. Για τον λόγο αυτό προτείνεται η αντικατάστασή τους με ορολογία που ακολουθεί τη δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας και ανταποκρίνεται στις επιταγές της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με αναπηρία, στις Τελικές Παρατηρήσεις και Συστάσεις της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, καθώς και σε άλλα σχετικά διεθνή και ευρωπαϊκά κείμενα. Ειδικότερα, οι λέξεις «άλαλος» αντικαθίστανται από τις λέξεις «πρόσωπο με σοβαρή αναπηρία λόγου», που αναφέρονται στα άτομα που χρησιμοποιούν εναλλακτική μέθοδο επικοινωνίας και πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στις ευνοϊκές διατάξεις των βασικών κωδίκων της ελληνικής νομοθεσίας που περιλαμβάνουν ειδικές ρυθμίσεις για τα άτομα με αναπηρία.</p>
Άρθρο 8	<p>Οι όροι «δεν έχει χέρια» και «κουφός, άλαλος, κωφάλαλος» προωθούν «ετικέτες» και στερεότυπα που προσβάλλουν τα άτομα με αναπηρία. Για τον λόγο αυτό προτείνεται η αντικατάστασή τους με ορολογία που ακολουθεί τη δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας και ανταποκρίνεται στις επιταγές της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με αναπηρία, στις Τελικές Παρατηρήσεις και Συστάσεις της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, καθώς και σε άλλα σχετικά διεθνή και ευρωπαϊκά κείμενα.</p>
Άρθρο 9	<p>Εκφράσεις όπως «πάσχουν από» προέρχονται από το ιατρικό μοντέλο και δεν συνάδουν με τη δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας. Είναι προτιμότερο να αντικατασταθούν από ορολογία που δίνει έμφαση στο ίδιο το άτομο και όχι στην αναπηρία. Η αναπηρία δεν είναι ασθένεια ή πρόβλημα. Για τον λόγο αυτό προτείνεται η αντικατάσταση των εκφράσεων με ορολογία που ακολουθεί τη δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας και ανταποκρίνεται στις επιταγές της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με αναπηρία, στις Τελικές Παρατηρήσεις και Συστάσεις της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, καθώς και σε άλλα σχετικά διεθνή και ευρωπαϊκά κείμενα.</p>
Άρθρο 10	<p>Εκφράσεις όπως «πάσχουν από» προέρχονται από το ιατρικό μοντέλο και δεν συνάδουν με τη δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας. Είναι προτιμότερο να αντικατασταθούν με ορολογία που θα δίνει έμφαση στο ίδιο το άτομο και όχι στην αναπηρία. Η αναπηρία δεν είναι ασθένεια ή πρόβλημα. Για τον λόγο αυτό προτείνεται η αντικατάσταση των εκφράσεων με ορολογία που ακολουθεί τη δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας και ανταποκρίνεται στις επιταγές της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με αναπηρία, στις Τελικές</p>

	Παρατηρήσεις και Συστάσεις της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, καθώς και σε άλλα σχετικά διεθνή και ευρωπαϊκά κείμενα.
Άρθρο 11	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση, αντικαθίστανται οι λέξεις «πάσχει από» από τη λέξη «έχει», καθώς κρίνεται ότι προέρχονται από το ιατρικό μοντέλο και δεν συνάδουν με τη δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας. Είναι σκοπιμότερο να αντικατασταθούν με ορολογία που δίνει έμφαση στο ίδιο το άτομο και όχι στην αναπηρία.
Άρθρο 12	Η λέξη «παράφρονας» αποτελεί αναχρονιστικό και προσβλητικό όρο για τα άτομα με ψυχοκοινωνικές αναπηρίες. Προτείνεται η διαγραφή του, καθώς προσκρούει στις επιταγές της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα άτομα με αναπηρία.
Άρθρο 13	Η λέξη «άλαλος» αντικαθίσταται από τις λέξεις «πρόσωπο με σοβαρή αναπηρία λόγου», που αναφέρεται στα άτομα που χρησιμοποιούν εναλλακτική μέθοδο επικοινωνίας και πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στις ευνοϊκές διατάξεις των βασικών κωδίκων της ελληνικής νομοθεσίας που περιλαμβάνουν ειδικές ρυθμίσεις για τα άτομα με αναπηρία.
Άρθρο 14	Η λέξη «άλαλος» αντικαθίσταται από τις λέξεις «πρόσωπο με σοβαρή αναπηρία λόγου», που αναφέρεται στα άτομα που χρησιμοποιούν εναλλακτική μέθοδο επικοινωνίας και πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στις ευνοϊκές διατάξεις των βασικών κωδίκων της ελληνικής νομοθεσίας που περιλαμβάνουν ειδικές ρυθμίσεις για τα άτομα με αναπηρία.
Άρθρο 15	Οι όροι «κουφοί, άλαλοι» προωθούν «ετικέτες» και στερεότυπα που προσβάλλουν τα άτομα με αναπηρία. Για τον λόγο αυτό προτείνεται η αντικατάσταση των εκφράσεων αυτών από ορολογία που ακολουθεί τη δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας και ανταποκρίνεται στις επιταγές της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με αναπηρία, στις Τελικές Παρατηρήσεις και Συστάσεις της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, καθώς και σε άλλα σχετικά διεθνή και ευρωπαϊκά κείμενα. Ειδικότερα, ο όρος «άλαλος» αντικαθίσταται από τον όρο «πρόσωπο με σοβαρή αναπηρία λόγου», ο οποίος αναφέρεται στα άτομα που χρησιμοποιούν εναλλακτική μέθοδο επικοινωνίας και πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στις ευνοϊκές διατάξεις των βασικών κωδίκων της ελληνικής νομοθεσίας που περιλαμβάνουν ειδικές ρυθμίσεις για τα άτομα με αναπηρία.
Άρθρο 16	Οι όροι «κουφοί, άλαλοι, κωφάλαλοι» προωθούν «ετικέτες» και στερεότυπα που προσβάλλουν τα άτομα με αναπηρία και για τον λόγο αυτό προτείνεται η αντικατάστασή τους. Ειδικότερα, ο όρος «άλαλος» αντικαθίσταται από τον όρο «πρόσωπο με σοβαρή αναπηρία λόγου», ο οποίος αναφέρεται στα άτομα που χρησιμοποιούν εναλλακτική μέθοδο επικοινωνίας και πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στις ευνοϊκές διατάξεις των βασικών κωδίκων της ελληνικής νομοθεσίας που περιλαμβάνουν ειδικές ρυθμίσεις για τα άτομα με αναπηρία.
Άρθρο 17	Οι όροι «κουφός, άλαλος, κωφάλαλος» προωθούν «ετικέτες» και στερεότυπα που προσβάλλουν τα άτομα με αναπηρία και για τον λόγο αυτό προτείνεται η αντικατάστασή τους. Ειδικότερα, ο όρος

	<p>«άλαλος» αντικαθίσταται από τον όρο «πρόσωπο με σοβαρή αναπηρία λόγου», ο οποίος αναφέρεται στα άτομα που χρησιμοποιούν εναλλακτική μέθοδο επικοινωνίας και πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στις ευνοϊκές διατάξεις των βασικών κωδίκων της ελληνικής νομοθεσίας που περιλαμβάνουν ειδικές ρυθμίσεις για τα άτομα με αναπηρία.</p>
Άρθρο 18	<p>Ο όρος «άλαλος» είναι αναχρονιστικός και η χρήση του προσβλητική και υποτιμητική και για τον λόγο αυτό προτείνεται η αντικατάστασή του. Συγκεκριμένα, ο όρος «άλαλος» αντικαθίσταται από τον όρο «πρόσωπο με σοβαρή αναπηρία λόγου», ο οποίος αναφέρεται στα άτομα που χρησιμοποιούν εναλλακτική μέθοδο επικοινωνίας και πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στις ευνοϊκές διατάξεις των βασικών κωδίκων της ελληνικής νομοθεσίας που περιλαμβάνουν ειδικές ρυθμίσεις για τα άτομα με αναπηρία.</p>
Άρθρο 19	<p>Στην περ. β) της παρ. 7 του άρθρου 17 του ν. 4938/2022 (Α' 109) του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών, προστίθεται υποπερ. βιβ), με την οποία ορίζεται υπεύθυνος υπάλληλος στα δικαστικά κτίρια της χώρας για την εξυπηρέτηση, την ενημέρωση, αλλά και τη διευκόλυνση της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία, σε αντιστοιχία με τον ν. 4488/2017 (ο οποίος στο άρθρο 71 προβλέπει τον ορισμό Επιμέρους Σημείων Αναφοράς για την παρακολούθηση εφαρμογής της Σύμβασης του Ο.Η.Ε.).</p> <p>Με τον τρόπο αυτό, επιτυγχάνεται η περαιτέρω εναρμόνιση με τις αρχές της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, και συγκεκριμένα η υιοθέτηση των προβλέψεων του άρθρου 13 για τη προσβασιμότητα στη δικαιοσύνη, κατά το οποίο, τα συμβαλλόμενα κράτη οφείλουν να διασφαλίζουν στα άτομα με αναπηρία αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη, σε ίση βάση με τους άλλους, προκειμένου να διευκολυνθεί ο αποτελεσματικός ρόλος τους ως άμεσων και έμμεσων συμμετεχόντων και ως μαρτύρων, σε όλες τις νομικές διαδικασίες, συμπεριλαμβανόμενων και των ανακριτικών και λοιπών προκαταρκτικών σταδίων.</p>
Άρθρο 20	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προβλέπεται ότι στους δικαιούχους νομικής βοήθειας χωρίς εισοδηματικά όρια και περιορισμούς εντάσσονται και οι πολίτες με ποσοστό αναπηρίας εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω. Με δεδομένες τις αντικειμενικά αυξημένες οικονομικές ανάγκες και δαπάνες των ατόμων με αναπηρία επιτάσσεται η επέκταση της ένταξής τους στη νομική βοήθεια, χωρίς εισοδηματικά κριτήρια, για την πραγμάτωση των συνταγματικών επιταγών και την εκπλήρωση των διεθνών υποχρεώσεων της Ελλάδας. Κατά το άρθρο 13 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, τα Συμβαλλόμενα Κράτη οφείλουν να διασφαλίζουν στα άτομα με αναπηρία αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη, σε ίση βάση με τους άλλους, συμπεριλαμβανόμενης και της παροχής διαδικαστικών και κατάλληλων για την ηλικία διευκολύνσεων, προκειμένου να διευκολυνθεί ο αποτελεσματικός ρόλος τους ως άμεσων και έμμεσων συμμετεχόντων και ως μαρτύρων, σε όλες τις νομικές διαδικασίες συμπεριλαμβανόμενων</p>

	<p>και των ανακριτικών και λοιπών προκαταρκτικών σταδίων. Τέλος, στις Τελικές Παρατηρήσεις και Συστάσεις της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία συστήνεται στην Ελλάδα να διασφαλίσει την αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη χωρίς καμία διάκριση και να εξασφαλίσει πρόσβαση σε νομικές υπηρεσίες και νομική βοήθεια σε όλους τους πολίτες. (παρατήρηση 19- σύσταση 20).</p> <p>Σκοπός της ρύθμισης είναι η ενίσχυση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία μέσω της διασφάλισης της καθολικής και αποτελεσματικής πρόσβασής τους στη δικαιοσύνη, σε εναρμόνιση και με το άρθρο 13 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και τις Τελικές Παρατηρήσεις και Συστάσεις της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών. Μάλιστα, προς περαιτέρω διευκόλυνση της πρόσβασής τους στη δικαιοσύνη προβλέπεται πως το εκάστοτε αρμόδιο όργανο, μπορεί, αν κριθεί αναγκαίο, να διορίζει δικηγόρο αυτεπαγγέλτως.</p>
Άρθρο 21	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προστίθεται δεύτερο εδάφιο στην παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 3226/2004 (Α' 24), στο οποίο ορίζονται τα απαραίτητα δικαιολογητικά που πιστοποιούν το ποσοστό αναπηρίας των δικαιούχων νομικής βοήθειας που είναι πολίτες με αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω.</p>
Άρθρο 22	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προβλέπεται η συμπερίληψη των πολιτών με αναπηρία σε ποσοστό εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω στους δικαιούχους της παροχής συμβουλευτικής βοήθειας επί ποινικών υποθέσεων. Στις Τελικές Παρατηρήσεις και Συστάσεις της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία συστήνεται στην Ελλάδα να διασφαλίσει την αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη χωρίς καμία διάκριση και να εξασφαλίσει πρόσβαση σε νομικές υπηρεσίες και νομική βοήθεια σε όλους τους πολίτες (παρατήρηση 19 - σύσταση 20). Κατά συνέπεια, σκοπός της ρύθμισης είναι η ενίσχυση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία μέσω της διασφάλισης της καθολικής και αποτελεσματικής πρόσβασής τους στη δικαιοσύνη, σε εναρμόνιση και με το άρθρο 13 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και τις Τελικές Παρατηρήσεις και Συστάσεις της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών.</p>
Άρθρο 23	<p>Ορίζεται η έναρξη ισχύος του παρόντος.</p>

Δ. Έκθεση γενικών συνεπειών

18.	Οφέλη αξιολογούμενης ρύθμισης
-----	-------------------------------

ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ
--	--------------------------------------	------------------------------------	--	---------------

ΟΦΕΛΗ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΑΜΕΣΑ	Αύξηση εσόδων					
		Μείωση δαπανών					
		Εξοικονόμηση χρόνου					
		Μεγαλύτερη αποδοτικότητα / αποτελεσματικότητα	X				
		Άλλο					
	ΕΜΜΕΣΑ	Βελτίωση παρεχόμενων υπηρεσιών	X				
		Δίκαιη μεταχείριση πολιτών	X				
		Αυξημένη αξιοπιστία / διαφάνεια θεσμών	X				
		Βελτιωμένη διαχείριση κινδύνων					
		Άλλο					

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

Με τις αξιολογούμενες ρυθμίσεις επιδιώκεται η ενίσχυση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία προς την κατεύθυνση της διασφάλισης της αποτελεσματικής πρόσβασής τους στη δικαιοσύνη και της καταπολέμησης στερεοτύπων και προκαταλήψεων με απώτερο στόχο την προαγωγή θετικών αντιλήψεων και κοινωνικής ευαισθητοποίησης προς τα άτομα με αναπηρία.

19.	Κόστος αξιολογούμενης ρύθμισης
-----	--------------------------------

		ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΟΣΤΟΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	Σχεδιασμός / προετοιμασία				
		Υποδομή / εξοπλισμός				
		Προσλήψεις / κινητικότητα				
		Ενημέρωση εκπαίδευση εμπλεκόμενων				
		Άλλο				

	ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ & ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	Στήριξη και λειτουργία διαχείρισης					
		Διαχείριση αλλαγών κατά την εκτέλεση					
		Κόστος συμμετοχής στη νέα ρύθμιση					
		Άλλο					

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

20.	Κίνδυνοι αξιολογούμενης ρύθμισης
-----	----------------------------------

			ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	Αναγνώριση / εντοπισμός κινδύνου					
		Διαπίστωση συνεπειών κινδύνων στους στόχους					
		Σχεδιασμός αποτροπής / αντιστάθμισης κινδύνων					
		Άλλο					
	ΜΕΙΩΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	Πιλοτική εφαρμογή					
		Ανάδειξη καλών πρακτικών κατά την υλοποίηση της ρύθμισης					
		Συνεχής αξιολόγηση διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων					
		Άλλο					

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

Δεν εντοπίζονται κίνδυνοι με τις αξιολογούμενες ρυθμίσεις.

21.	Γνώμες ή πορίσματα αρμόδιων υπηρεσιών και ανεξάρτητων αρχών (ηλεκτρονική επισύναψη). Ειδική αιτιολογία σε περίπτωση σημαντικής απόκλισης μεταξύ της γνωμοδότησης και της αξιολογούμενης ρύθμισης.

Στ. Έκθεση νομιμότητας

24.	Συναφείς συνταγματικές διατάξεις
	<ul style="list-style-type: none">- Άρθρο 2 Σ- Άρθρο 5 Σ- παρ. 1 άρθρου 20 Σ- παρ. 6 άρθρου 21 Σ- παρ. 1 άρθρου 25Σ
25.	Ενωσιακό δίκαιο
☒	Πρωτογενές ενωσιακό δίκαιο (συμπεριλαμβανομένου του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων) Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης Άρθρο 21 – Απαγόρευση διακρίσεων Άρθρο 26 - Ένταξη των ατόμων με αναπηρία Άρθρο 47 – Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου
☐	Κανονισμός
☐	Οδηγία
☐	Απόφαση

26.	Συναφείς διατάξεις διεθνών συνθηκών ή συμφωνιών	
☒	Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	Άρθρο 14 - Απαγόρευση των διακρίσεων
☒	Διεθνείς συμβάσεις	Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία Άρθρο 4 - Γενικές υποχρεώσεις Άρθρο 8 - Ευαισθητοποίηση Άρθρο 9 - Προσβασιμότητα Άρθρο 12 - Ισότητα ενώπιον του νόμου Άρθρο 13 - Πρόσβαση στη δικαιοσύνη

27.	Συναφής νομολογία των ανωτάτων και άλλων εθνικών δικαστηρίων, καθώς και αποφάσεις των Ανεξάρτητων Αρχών	
		<i>Στοιχεία & βασικό περιεχόμενο απόφασης</i>
☐	Ανώτατο ή άλλο εθνικό δικαστήριο (αναφέρατε)	
☐	Ανεξάρτητη Αρχή (αναφέρατε)	
28.	Συναφής ευρωπαϊκή και διεθνής νομολογία	
		<i>Στοιχεία & βασικό περιεχόμενο απόφασης</i>
☐	Νομολογία Δικαστηρίου Ε.Ε.	
☐	Νομολογία Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	
☐	Άλλα ευρωπαϊκά ή διεθνή δικαστήρια ή διαιτητικά όργανα	